

Utbildningsinspektion i Slestadsskolan förskoleklass, grundskola årskurs 1–6, obligatorisk särskola och gymnasiesärskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Slestadsskolan 16-18 november 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Slestadsskolans två rektorsområden; Slestadsskolan F-6 och Slestadsskolan-särskola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Slestadsskolan intervjuades elever i grundskolans årskurs 2 och 6, elever i särskolan, rektorerna, pedagogisk personal, elevvårdspersonal och föräldrar till barn i de olika årskurserna och skolformerna. Inspektörerna besökte lektioner i särskolan och i grundskolans årskurs 2 och 6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Slestadsskolan	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	64
Skolbarnsomsorg	117
Förskoleklass	32
Grundskola	257
Obligatorisk särskola	23
Gymnasiesärskola	3

Slestadsskolan ligger i stadsdelen Lambohov och är organiserad under skolområdet Ryd och omfattar förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola 1–6 och grundsärskola 1–6, träningsskola för elever i särskolans årskurs 6–9 samt verksamhetsträning för elever som studerar på individuella programmet inom ramen för gymnasiesärskolan. Slestadsskolan är organiserad i två rektorsområden där förskoleklass och grundskola med årskurserna 1–6 är ett rektorsområde och särskolan med grundsärskola årskurs 1–6, träningsskola 6–9 och gymnasiesärskola med individuella programmet är ett eget. I ansvarsområdet för rektorn vid särskolan ingår också förskoleverksamhet. Verksamheten vid Slestadsskolan beskrivs i denna rapport som en verksamhet och benämns Slestadsskolan. Vid beskrivningar som kan härledas direkt till viss verksamhet så preciseras det i rapporten vilken skolform som avses.

Av eleverna i Slestadsskolan har 40 procent utländsk bakgrund. Eleverna i grundskolan fortsätter sin utbildning vid Berzeliusskolan, för eleverna i särskolan finns det inte någon självklar skola för fortsatta studier utan det varierar utifrån föräldrarnas önskemål och vilken skola som har plats för eleverna.

Lokalerna för grundskolans årskurs 2 och grundsärskolan förstördes av en brand under sommaren 2005 och vid inspektionen hade återuppbyggandet precis startat. I branden förstördes förutom lokaler, en stor mängd specialutformat pedagogiskt material för särskolan och särskoleelevernas egna arbeten. Eleverna i årskurs 2 fick sina portfolio förstörda i branden och har nu sin verksamhet i tillfälliga lokaler. Vid inspektionstillfället var det den minskade ytan för rastaktiviteter som eleverna fann mest besvärande då delar av skolgården hade stängts av inför återuppbyggnaden.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Slestadsskolan F–6 och Slestadsskolan - särskola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Slestadsskolan är av god kvalitet. Intervjuade elever trivs med sin skola och föräldrar uttrycker förtroende för skolans arbete tillsammans med deras barn. Slestadsskolan lyckas bra i sitt arbete med att ta emot elever med olika kulturell bakgrund och i arbetet med att motverka kränkande behandling. Slestadsskolan bör dock uppmärksamma att eleverna i grundsärskolan känner sig särbehandlade gentemot grundskolans elever och skolan bör aktivt arbeta för att motverka detta. Slestadsskolan har

anledning att se över sitt arbetssätt med att följa upp och utvärdera skolans resultat på skolnivå som en del av skolans kvalitetsarbete. Branden i skolan var en omvälvande upplevelse för flera elever och skolans personal har gjort insatser för att konsekvenserna av branden inte skall ge negativa effekter för eleverna. Ett arbete som inspektörerna uppfattar som framgångsrikt.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser i skolan inom följande områden:

- Samtliga skolformer bör utveckla sitt kvalitetsarbete inom områden som uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat och utforma kvalitetsredovisningen så att den blir ett dokument som påverkar i det pedagogiska arbetet i skolan.
- Slestadsskolan bör tillsätta insatser så att åtgärdsprogrammen i skolan förbättras och även omfattar alla elever i behov av särskilt stöd oavsett skolform.
- Särskolan bör uppmärksamma att utvecklingssamtalet innebär att eleven, läraren och elevens vårdnadshavare samtalar tillsammans om elevens utveckling.
- Grundskolan bör uppmärksamma att svenska som andraspråk är ett eget ämne och läses istället för svenska.
- Informationen om språkvalen i grundskolan behöver kompletteras med information så att den omfattar alla val som en elev kan välja.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Slestadsskolan genomförde under våren 2005 en utvärdering av elevernas trivsel och trygghet i skolan. Den besvarades av elever och föräldrar. Sammanställningar har gjorts på klassnivå och visar på tillfredsställande resultat för de flesta klasser och elever. Det finns anledning för skolan att göra nedslag i verksamheten med anledning av specifika svar i enkäten. Sammanställningen har lämnats ut till respektive klass för operativa åtgärder. Arbetet med att sammanställa resultatet på skolnivå och att sätta in systematiska åtgärder på lång sikt har försejats på grund av det merarbete som uppstått i samband med branden. Inspektörerna intervjuade elever som berättade att de trivdes i skolan och kunde ge exempel på hur man visade varandra respekt och tog hand om varandra under raster och lektioner. Intervjuade elever i särskolan kunde dock berätta om situationer där de kände sig särbehandlade av att skolan inte alltid lät dem delta i skolkören och att de inte heller fick vara med som rastvakter på skolgården, vilket de var ledsna för.

I grundskolan följs elevernas kunskaper upp främst i ämnena svenska och matematik. Läs- och språkutveckling följs upp genom de tester som är gemensamma för eleverna i Linköpings kommun. I årskurs 2 genomförs diagnostiska prov av elevernas kunskaper i svenska och matematik. Ansvariga pedagoger gör

efter genomfört prov ett avvägande om eleven kan förväntas nå målen i årskurs 5 utan stöd eller om resurser skall sättas in och ett åtgärdsprogram upprättas för de elever som riskerar att inte nå målen i dessa ämnen. Resultaten av ämnesproven i årskurs 5 visar att resultaten 2005 var de högsta sedan 2001. I matematik och svenska nådde 86 procent av eleverna målet 2005 och i engelska 89 procent av eleverna. För de elever som inte når målet i årskurs 5 sätts resurser in i årskurs 5 och 6. De data som finns om resultatet av ämnesproven i årskurs 5 har inte utvärderats av grundskolan på skolnivå. Det saknas också uppföljning av resultat i skolans övriga ämnen. I grundsärskolan arbetar elever och personal med individuella utvecklingsplaner utifrån kursplanerna där elever, personal och föräldrar kan ta del av att eleven nått målet i ämnet. Intervjuade föräldrar är nöjda med skolans arbete och kan ge exempel på mycket goda resultat av särskolans arbete mot målen i den individuella utvecklingsplanen.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Slestadsskolans resultat inom områdena kunskaper, normer och värden är av bra kvalitet. Skolan bör uppmärksamma om det finns områden där elever i särskolan behandlas annorlunda än elever i grundskolan. System för systematisk uppföljning och utvärdering av skolans resultat i samtliga ämnen bör utvecklas i både grund- och särskolan.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Under inspektionen besökte inspektörerna lektioner där elever och lärare tillsammans tagit fram innehåll och arbetssätt för ett specifikt område. Arbetet i skolan visade på engagerade elever som hade inflytande och delaktighet i sitt eget skolarbete.

I protokollen från Slestadsskolans elevråd har inspektörerna tagit del av ett aktivt, ifrågasättande elevråd med ett gott inflytande i verksamheten. Intervjuade elever gav exempel på att ärenden i elevrådet har gett dem möjlighet att påverka och förändra i skolans arbete.

Grundskolans arbete med värdegrundsfrågor grundas i arbetet med ART (Aggression Replacement Training) som syftar till att lära eleverna prosocialt beteende och minska fördomar, stress och olika former av aggressivitet. Ett flertal lärare i grundskolan är utbildade för att arbeta med ART som grund.

Slestadsskolans arbete mot kränkande behandling utgår från ALMA-gruppen (Aldrig Mobba Andra) som består av två lärare, en fritidspedagog och skolsköterskan samt elevrepresentanter. ALMA:s elevrepresentanter kallas kamratstöd-jare och varje klass representeras av två elever. Elevrepresentanternas uppgift är att uppmärksamma kränkande särbehandling och i alla lägen vara goda kamra-

ter. Intervjuade elever har god kännedom om ALMA och arbetet beskrivs med att det finns en positiv trend som nåtts genom ett strategiskt arbete av elever, personal och föräldrar. Särskolan har ingen representant i ALMA-gruppen.

Slestadsskolan har elever i olika skolformer och elever från många olika kulturer som ställer speciella krav på pedagogerna. Som exempel tar intervjuad personal upp att man nog måste tänka igenom de läxor man ger elever vars föräldrar inte kan svenska eftersom dessa har liten möjlighet att få hjälp hemifrån. Skolan anpassar verksamheten efter elevernas kulturella skillnader och eventuella funktionshinder. Bl.a. arbetar skolan professionellt för att genomföra ”aktiviteter för eleverna där personlighet ställer sig över kulturell bakgrund”, vilket illustreras med att i en fotbollsmatch är laget viktigare än den kulturella bakgrunden hos medspelarna. Inspektörerna bedömer att skolans arbete att motverka kränkande behandling är av bra kvalitet. Inspektörerna vill dock framhålla vikten av att grundskolan och särskolan arbetar gemensamt omkring värdegrundsfrågorna.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

De lektioner och den verksamhet som inspektörerna besökte i Slestadsskolan under inspektionen var i linje med nationella mål och genomfördes med ett målinriktat, medvetet och varierat undervisningssätt. Inspektörerna fick ta del av grundskolans undervisning i teknik med högt elevinflytande och lektioner med tema ”kultur i skolan”. Särskolan hade veckan före inspektionsbesöket deltagit i en innebandyturnering i en av grannkommunerna och den erfarenheten och resultatet från turneringen togs tillvara i den fortsatta undervisningen i klassrummet. I grundsärskolan hade de nationella målen brutits ner till delmål för samtliga ämnen i utvecklingsplaner för varje elev. Planerna beskrev nuläge, mål, metod och utvärdering och arbetades fram i samarbete med föräldrar. I grundskolans lägre kurser hade målen brutits ner i personliga arbetsscheman i ämnena svenska och matematik.

Det samarbete som tidigare bedrivits mellan grund- och särskolan har delvis avstannat vilket enligt personalen förklaras av allt merarbete som branden orsakat. Särskolans personal uppfattar det som att ansvaret för att ta initiativ till samarbete är deras.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Elevernas resultat i grundskolan följs systematiskt upp inom ämnena svenska, matematik samt i engelska i årskurs 5. För elever som bedöms att inte nå målen i dessa ämnen finns det möjlighet till specialundervisning i särskilda grupper och åtgärdsprogram skrivs för dem. Specialundervisning bedrivs i flexibla grupper och elever tar del av den under perioder de är i behov av särskilt stöd. Särskolan upprättar endast i ytterlighetsfall åtgärdsprogram. Personalen uppger att de utvecklingsplaner som skrivs för varje elev i stor utsträckning ersätter åtgärdsprogram. Det bör här poängteras att särskolan bör förbättra sitt arbete med att upprätta åtgärdsprogram om det framkommer att eleven behöver särskilda stödåtgärder. Kvaliteten i arbetet med att dokumentera i åtgärdsprogram varierar i såväl grund- som särskolan. Det finns åtgärdsprogram som utfärdas och används i verksamheten på det sätt som författningarna föreskriver men

också de som behöver utvecklas vad gäller målsättning och utvärdering. Inspektörerna bedömer att arbetet med åtgärdsprogram i Slestadskolan är ett påbörjat utvecklingsområde som i framtiden bör omfatta alla ämnen och alla elever oavsett skolform.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

I Slestadsskolan genomförs utvecklingssamtal en gång per termin. I grundskolan har personalen samtalat omkring utvecklingssamtalets innehåll och uppläggning. I den elev- och föräldraenkät som genomfördes under våren 2005 uppger föräldrar i mycket hög grad att man är nöjd med utvecklingssamtalets uppläggning.

I särskolan deltar inte eleverna i någon större utsträckning i utvecklingssamtalet och enligt personalen är det utifrån föräldrarnas önskan. Inspektörerna vill i sammanhanget påtala vikten av att skyldigheten för särskolan att ha utvecklingssamtal med elever är lika stark som för övriga elever. Kompletterande samtal med föräldrarna och en anpassning av innehållet i utvecklingssamtalet efter elevens förutsättningar kan vara nödvändiga men det innebär inte att elevens möjlighet i särskolan att få och ge information om sitt lärande skall beskäras.

Grundskolan genomför de prov och tester som är gemensamma för Linköpings kommuns förskoleklasser och grundskolor. Resultaten analyseras på individ- och klassnivå. Däremot saknas analys av skolans samlade resultat. Inspektörerna påpekar att sådana analyser kan underlätta gemensamma diskussioner om hur skolans resultat kan påverka undervisningens innehåll. Utvärderingar av andra ämnen än svenska, matematik och engelska saknas inom grundskolan. Särskolan utvärderar elevernas resultat endast på elevnivå och hänvisar till att varje elevs speciella behov gör det omöjligt för skolan att dra några generella slutsatser. Inspektörerna vill framhålla vikten av att en skola utvärderar även skolans och den pedagogiska insatsen i förhållande till elevernas resultat för att långsiktigt kunna utveckla verksamheten.

Elevernas möjligheter att utvärdera sina insatser varierar utifrån lärare och ämnen. Under inspektionen uppmärksammade inspektörerna lektioner i grundskolan som på ett mycket bra sätt avslutades med utvärdering av dagens arbete. Samtliga intervjuade elever i Slestadsskolan berättar att de får beröm och uppmärksamhet av personalen när de gjort något bra.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Slestadsskolans kvalitetsutveckling syns i den positiva trend som det förebyggande arbetet mot kränkande behandling gett, i elevernas positiva inställning till sin skola och i utvecklingen av skolans resultat i ämnesproven i årskurs 5. Slestadsskolan har inte uppmärksammat behovet av att utvärdera resultatet över tid och i samtliga ämnen. Grundskolan har inte något systematiskt samarbete med årskurs 7–9 om arbetet mot målen i årskurs 9 och vet inte hur eleverna klarar sig kunskapsmässigt i dessa årskurser.

Skolans kvalitetsredovisning har tagits fram i enlighet med kommunens centrala anvisningar. Särskolan och grundskolan skriver kvalitetsredovisning var för sig. Skolan diskuterar i kvalitetsredovisningarna sina starka och svaga sidor inom olika delområdena samt tar upp förbättringsområden. Kvalitetsarbetet behöver

förstärkas med att resultaten beskrivs samt i vilken grad man nått upp till önskat resultat. Inspektörerna uppfattar det som att Slestadsskolan inte fullt ut uppfattar kvalitetsredovisningen som ett utvärderingsinstrument för den egna verksamheten utan till viss del som ett dokument som upprättas för kommunens räkning. Därmed blir det inte ett verktyg för att systematiskt utvärdera verksamheten. Rektorn har uppmärksammat de tekniska svårigheterna omkring att använda BRUK¹ som utvärderingsinstrument och förväntar sig att 2005 års kvalitetsredovisning skall tillföra skolan bättre verktyg för att se vilka förbättringsområden skolan har att arbeta med.

Skolledning och intern kommunikation

Rektorerna har tillträtt sina tjänster i samband med den omorganisation som genomfördes i Linköping vid årsskiftet 2003/04. Det finns ett kommunalt beslut att Slestadsskolans båda rektorsområden skall slås samman. Datum för sammanslagningen är ännu inte bestämt. Rektorn för särskolan och rektorn för grundskolan samarbetar och stödjer varandra dagligen i det som de ser som en gemensam verksamhet. Vid rektorernas tillsättning uppgav personalen att de saknade den gamla "Slestadandan" och grundskolans rektor berättar om ett konsekvent arbete för att skapa en god administrativ ordning och ett pedagogiskt ledarskap för att säkra en gemensam målbild. Grundskolans personal bekräftar att verksamheten har utvecklats och intervjuade föräldrar berättar att mycket positivt har hänt i samband med den nya organisationen.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Slestadsskolan är av god kvalitet. Grundskolans arbete med utvecklingssamtalet ses av inspektörerna som ett exempel på ett bra kvalitetsarbete. Av bra kvalitet är även arbetet med nedbrutna mål för alla ämnen i utvecklingsplanerna i särskolan och skolans gemensamma arbete med arbetet mot kränkande behandling i ALMA-gruppen. Inspektörerna har också tagit del av bra lektionsarbete och elever som är engagerade i sin skola genom delaktighet och inflytande. Områden att utveckla återfinns i arbetet med åtgärdsprogram så att de omfattar alla ämnen och alla elever i behov av särskilt stöd oavsett skolform. Skolans kvalitetsarbete med kvalitetsredovisning bör beskriva den goda kvalitet och verksamhet som inspektörerna sett exempel på under inspektionen. Särskolan skall uppmärksamma vad som skrivs i författningarna om utvecklingssamtalet och anpassa innehållet i utvecklingssamtalet efter elevens förutsättningar så att det är möjligt för eleven att delta i de samtal där föräldrar och pedagoger träffas.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

¹) BRUK (Bedömning Reflektion Utveckling Kvalitet) ett av skolverket utarbetat verktyg för kvalitetsarbete i skola och förskola.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Slestadsskolan ligger i skolområde Ryd och eleverna kommer till grundskolan från det närliggande bostadsområdet Lambohov. Till verksamheten i särskolan kommer elever från såväl Linköping som närliggande kommuner. Vid inspektionstillfället hade eleverna i årskurs 6 fått information om den fortsatta skolgången i årskurs 7 medan föräldrar i särskolan uttryckte oro över vad de upplevde som sen information om var deras barn skulle studera i årskurs 7. Cirka 40 procent av eleverna har utländsk bakgrund och skolan erbjuder eleverna modersmålsundervisning. Modersmålsundervisningen erbjuds eleverna i Slestadsskolan utanför ordinarie skoltid. För elever som behöver det erbjuds studiehandledning på det egna modersmålet.

Grundskoleförordningen anger att svenska som andraspråk skall om det behövs anordnas för de elever som är berättigade till det och anordnas i stället för undervisning i svenska. Inspektörerna vill uppmärksamma Slestadsskolan på att undervisningen i svenska som andraspråk skall ha sin utgångspunkt i rätt kursplan, sedan kan verksamheten organiseras på flera sätt.

Eleverna vid grundskolan erbjuds som språkval engelska, svenska, tyska, franska och spanska. Skolan bör förbättra sin information och även erbjuda det språk eleven har modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk och teckenspråk.

Personal

Personalen i Slestadsskolan har utbildning för de arbetsuppgifter som de utför. Tillgång finns i grundskolan till speciallärare som undervisar i de grupper med elever som behöver särskilt stöd i svenska och matematik.

Som en konsekvens av branden har mycket av det ordinarie arbetet vid skolan fått stå tillbaka då rektorerna har fått ta stor del av det administrativa uppföljningsarbetet av branden och planeringsarbetet inför en återuppbyggnad. Inspektörerna uppfattar det som att det funnits en risk att det arbetet har fått ta allt för stor del av rektorernas arbete i förhållande till det pedagogiska arbetet.

Materiella resurser

De byggnader som inte eldhärjades vid Slestadsskolan är i gott skick och utrustade för att bedriva en ändamålsenlig undervisning. På grund av branden arbetar Slestadsskolan till viss del under temporära former. Pedagogiskt material i särskolan har gått förlorat och personalen arbetar för att återfå ett bra sortiment. En stor del av det pedagogiska materialet i särskolan är i hög grad elevanpassat och behöver tillverkas av personalen på plats vilket gör att tidsbrist uppstår. För eleverna i särskolan innebär det också ”nya” lokaler vilket eleverna klarade mycket bra.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Slestadsskolan har tillräckligt med resurser för att bedriva undervisning enligt läroplanerna. Grundskolan behöver uppmärksamma att svenska som andraspråk är ett eget ämne och läses istället för svenska. Informationen om språkval i grundskolan bör omfatta alla val och inte enbart moderna språk.

Datum	Ort
2006-04-07	Linköping

Eva Håkansson
Per Grundtman
Carin Holtz